

Brusel 4. dubna 2018
(OR. en)

7644/18

**Interinstitucionální spis:
2017/0220 (COD)**

**INST 135
POLGEN 34
CODEC 468**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	28. března 2018
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2018) 157 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o uplatňování nařízení (EU) č. 211/2011 o občanské iniciativě

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2018) 157 final.

Příloha: COM(2018) 157 final

V Bruselu dne 28.3.2018
COM(2018) 157 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
o uplatňování nařízení (EU) č. 211/2011 o občanské iniciativě

Evropská občanská iniciativa (ECI) je nástroj, který umožňuje, aby jeden milion občanů vyzval Evropskou komisi k předložení návrhu právního aktu Unie pro účely provádění Smluv. Je to nástroj, který občanům usnadňuje podílet se na stanovení agendy a na účasti na demokratickém životě Unie. Současná pravidla, jimiž se občanská iniciativa řídí, se opírají o ustanovení Lisabonské smlouvy¹ a jsou prováděna nařízením o občanské iniciativě, které je v platnosti od 1. dubna 2012². Od té doby organizátoři iniciativ shromáždili od občanů v celé Evropské unii přibližně 9 milionů prohlášení o podpoře.

Článek 22 nařízení o občanské iniciativě stanoví, že Komise každé tři roky předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování tohoto nařízení.

OBDOBÍ 2015-2018: SMĚREM K REVIDOVANÉ OBČANSKÉ INICIATIVĚ

První zpráva Komise přijatá dne 31. března 2015 uvádí různé problémy, které se vyskytly při provádění nařízení o občanské iniciativě v jeho tehdejší podobě, od technických a logistických aspektů až po aspekty spíše politické povahy³.

Tato zpráva vedla k přezkumu evropské občanské iniciativy jako nástroje s cílem shromáždit názory na to, jak zlepšit jeho provádění. Byly provedeny konzultace s klíčovými zúčastněnými stranami a partnery, do kterých byly zapojeny i orgány a poradní instituce EU, členské státy, organizace občanské společnosti i organizátoři evropských občanských iniciativ. Od roku 2012 pořádá každoročně Evropský hospodářský a sociální výbor Dny evropské občanské iniciativy. Někteří partneři z řad občanské společnosti poskytují fórum pro diskusi a sdílení nových informací. Další orgány a instituce EU a také řada zúčastněných stran provedly vlastní posouzení a hodnocení tohoto nástroje. Zejména Evropský parlament vydal dne 28. října 2015 usnesení⁴, v němž vyzval k revizi nařízení.

V tomto kontextu přijala Komise dne 13. září 2017 návrh nového nařízení o občanské iniciativě⁵ (dále jen „návrh“). Jeho cílem je maximálně využít potenciálu evropské občanské iniciativy jako nástroje tím, že bude dostupnější, bude představovat menší zátěž a jeho uplatňování bude snazší pro organizátory i zastánce jednotlivých iniciativ. Návrh zohledňuje řadu poznatků shromážděných v průběhu předchozích let a také připomínky

¹ Ustanovení čl. 11 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii a článku 24 Smlouvy o fungování Evropské unie.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 211/2011 z února 2011. V návaznosti bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1179/2011 ze dne 17. listopadu 2011, kterým se stanoví technické specifikace pro online systémy sběru prohlášení o podpoře.

³ [Zpráva o uplatňování nařízení \(EU\) č. 211/2011 o občanské iniciativě – 31. března 2015.](#)

⁴ [Usnesení Evropského parlamentu o evropské občanské iniciativě ze dne 28. října 2015.](#)

⁵ COM(2017) 482 – 13.9.2017.

získané v rámci veřejné konzultace, která k revizi nařízení proběhla v roce 2017. Ty jsou shrnuty v pracovním dokumentu útvarů Komise, který je k návrhu připojen a který také obsahuje podrobnosti týkající se fungování evropské občanské iniciativy a analýzu možných zlepšení⁶. Vychází ze studií provedených Komisí v rámci revize evropské občanské iniciativy⁷.

Návrh se zabývá hlavními nedostatky zjištěnými v rámci přezkumu. Jedná se o následující:

- pro občany je složité navrhnout z právního hlediska přípustnou iniciativu – dokladem toho je poměrně vysoký počet zamítnutých žádostí o registraci, ještě před zahájením sběru podpisů (30 % žádostí o registraci musela Komise zamítnout, protože navrhované iniciativy byly zjevně mimo rámec pravomocí Komise),
- složitost postupu sběru prohlášení o podpoře pro organizátory iniciativ a zátěž, kterou představuje, což dokládá nízké procento úspěšných iniciativ, tj. iniciativ, kterým se během období sběru v délce jednoho roku podařilo získat požadovaný počet podpisů; např. nepružnost harmonogramu evropské občanské iniciativy; odlišnosti v tom, jaké údaje se požadují od signatářů z různých členských států; složitost postupu u sběru prohlášení o podpoře online,
- celkově spíše nedostatečná diskuse a omezený dopad u doposud zorganizovaných iniciativ.

V rámci aktuálního právního řádu již Komise přijala různá nelegislativní opatření s cílem zlepšit praktické provádění evropské občanské iniciativy jako nástroje. Organizátorům zejména bezplatně poskytla možnost využívat její hostitelské servery pro online systémy sběru, širší poradenství a podporu pro (potenciální) organizátory a komunikační činnost, posílila uživatelskou vstřícnost softwaru pro online sběr prohlášení o podpoře, který organizátoři mohou vždy použít, a zavedla možnost částečné registrace iniciativ tam, kde je to možné.

Zejména prudký pokles podílu žádostí o registraci, které Komise musela zamítnout (od dubna 2015 pouze 2 případy ze 17 navržených iniciativ – pro srovnání, v období od dubna 2012 do března 2015 bylo zamítnuto 20 z 51 návrhů), lze rovněž přičíst tomu, že Komise zavedla postup umožňující částečnou registraci v případech, kdy lze takový přístup odůvodnit.

⁶ Pracovní dokument útvarů Komise je k dispozici na oficiálních stránkách evropské občanské iniciativy, v [části věnované přezkumu nařízení](#).

⁷ Kromě studie o dopadech nařízení o občanské iniciativě v oblasti informačních a komunikačních technologií vydané v červnu 2015 zadala Komise tři další studie – studii zaměřenou na údaje požadované od signatářů iniciativ, studii o používání elektronické identifikace (eID) a studii o online systémech ke sběru prohlášení o podpoře a technických specifikacích podle nařízení (EU) č. 211/2011 a prováděcího nařízení (EU) č. 1179/2011. Tyto studie jsou k dispozici na oficiálních stránkách evropské občanské iniciativy, v [části věnované přezkumu nařízení](#).

Tyto změny přinesly výrazné zlepšení, ale byly pouze nelegislativní povahy. Aby byla evropská občanská iniciativa jako nástroj skutečně účinná a dostupná, je třeba prioritně přijmout nové nařízení, jak uvádí společné prohlášení o legislativních prioritách na období 2018–2019 přijaté předsedy Komise, Parlamentu a Rady dne 14. prosince 2017.

Tato zpráva je v pořadí druhou a úzce navazuje na komplexní posouzení provedené v rámci příprav navrhované revize stávajícího nařízení o občanské iniciativě. Proto vychází z těchto nejnovějších zdrojů a obsahuje další podrobnosti a konkrétní informace o provádění a fungování evropské občanské iniciativy.

Následující část shrnuje aktuální podobu postupu předepsaného pro evropské občanské iniciativy a obsahuje stručnou analýzu hlavních problémů, s nimiž se zúčastněné strany potýkají. Odkazuje také na některá již provedená zlepšení a na ta, která Komise zařadila do návrhu nového nařízení.

PŘEHLED INICIATIV

Životní cyklus občanské iniciativy vychází z pravidel a postupů stanovených v nařízení. Iniciativu musí zahájit výbor občanů a následně ji nechat Komisí registrovat. K tomu musí být splněny podmínky pro přípustnost iniciativy, zejména zda iniciativa zjevně nespadá mimo rámec pravomocí Komise. Po registraci začíná sběr prohlášení o podpoře. Pokud příslušné orgány členských států při ověřování prohlášení o podpoře potvrdí, že se jich podařilo shromáždit minimální počet, organizátoři svou iniciativu předloží Komisi, která musí do tří měsíců odpovédět. Tato fáze zahrnuje rovněž jednání s Komisí a veřejné slyšení v Evropském parlamentu.

Od vydání předchozí zprávy o uplatňování evropské občanské iniciativy v březnu 2015 obdržela Komise 17 žádostí o registraci návrhu občanské iniciativy, z nichž 15 bylo přijato a 2 zamítnuty. Kromě toho byly dvě iniciativy, jejichž registrace byla původně v průběhu tří předcházejících let zamítnuta, Komisí zaregistrovány v návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora (viz níže).

Níže uvedená tabulka poskytuje přehled o celkovém počtu občanských iniciativ, jež byly od vstupu nařízení v platnost v dubnu 2012 navrženy – zaregistrovaných i těch, kde byla žádost o registraci zamítnuta.

	04/2012–03/2015	04/2015–03/2018	Celkem od 04/2012
Celkový počet zaregistrovaných iniciativ	31	17	48
Celkem zamítnutých žádostí o registraci	20	2	22

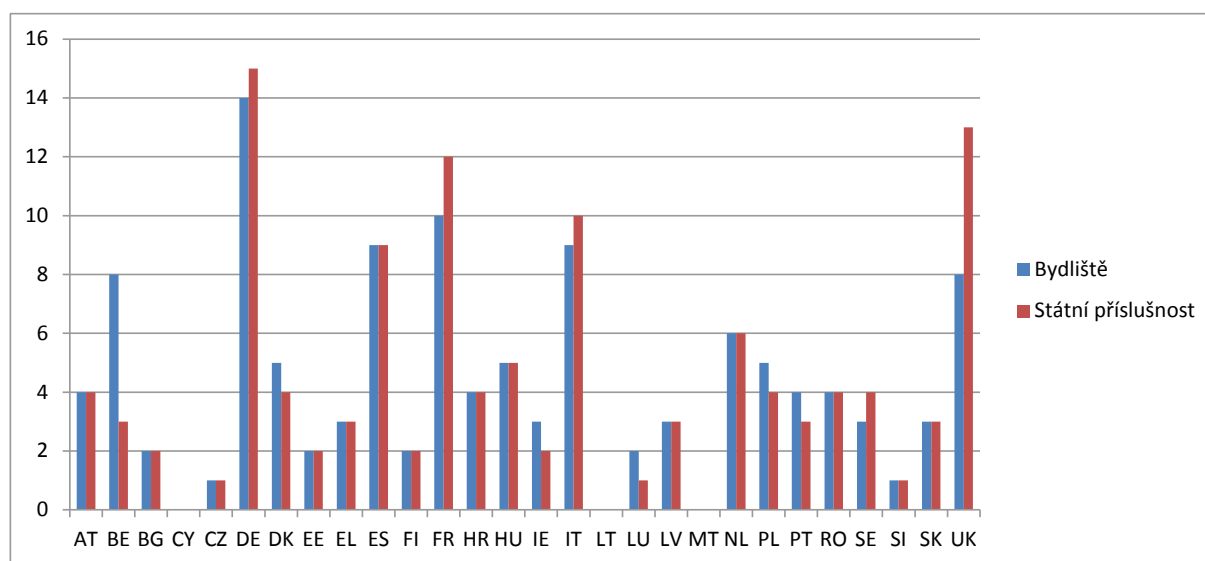
PROVÁDĚNÍ POSTUPU STANOVENÉHO PRO EVROPSKÉ OBČANSKÉ INICIATIVY

Výbor občanů

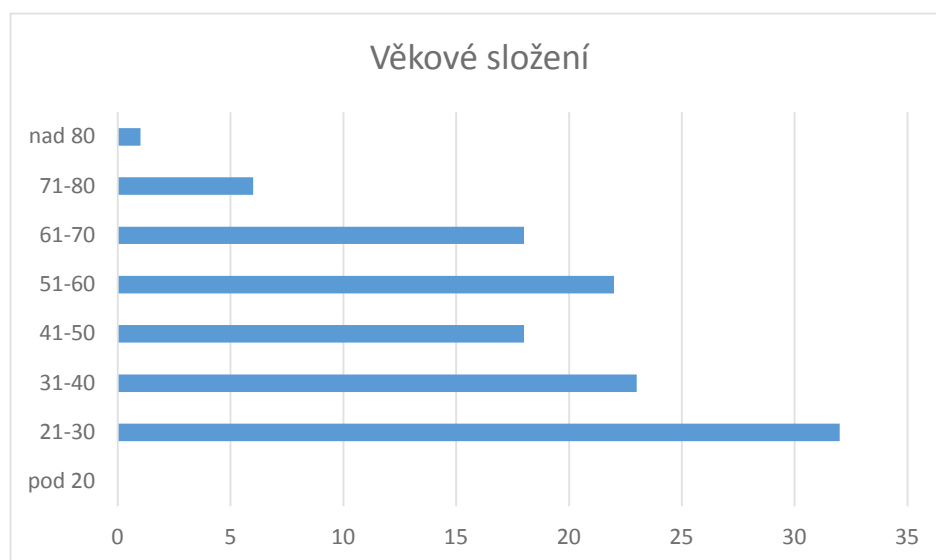
Podmínkou pro zahájení občanské iniciativy je zřízení výboru občanů složeného z nejméně sedmi občanů EU z nejméně sedmi různých členských států, kteří musí být ve věku oprávnujícím je k účasti ve volbách do Evropského parlamentu. Počet členů výboru není nijak omezen, nicméně Komise formálně registruje pouze uvedených sedm.

Statistické údaje o členech výborů občanů u iniciativ zaregistrovaných od dubna 2015:

– *Bydliště a státní příslušnost členů výboru*

– *Věk členů výboru (v době registrace)*

Registrace iniciativ

Před zahájením sběru prohlášení o podpoře musejí organizátoři nechat iniciativu zaregistrovat Komisí, která zejména zkontroluje, zda v této fázi výbor občanů splňuje výše uvedené požadavky. Ověřuje také, zda navrhovaná občanská iniciativa zjevně

nespadá mimo rámec pravomocí Komise, jež ji opravňují předložit návrh právního aktu Unie pro účely provedení Smluv, a zda není zjevně zneužívající, bezdůvodná a šikanózní či zjevně v rozporu s hodnotami Unie.

Komise má dva měsíce na to, aby ověřila, zda byly splněny podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2 nařízení o občanské iniciativě.

Předchozí zpráva již zdůraznila fakt, že registrační postup je pro organizátory náročný, zejména pokud jde o pravomoci Komise. Úpravy byly následně provedeny na dvou úrovních. Od roku 2015 přijímá rozhodnutí o registraci navrhovaných občanských iniciativ sbor komisařů, což dokazuje význam, jaký Komise evropským občanským iniciativám přičítá, a její odhodlání naslouchat prioritně občanům a jejich obavám. Komise též zveřejňuje související tiskové zprávy, čímž registrace zviditelňuje.

Kromě toho zavedla možnost zaregistrovat iniciativu částečně, je-li to odůvodnitelné. V těchto případech Komise přijala rozhodnutí, kterým stanovila podmínky registrace, zaregistrované prvky a základ umožňující shromažďovat prohlášení o podpoře dané občanské iniciativy.

Díky tomu od roku 2015 pouze dvě navrhované iniciativy nesplnily požadavky týkající se registrace, a nemohly tak být Komisí zaregistrovány („Stop Brexit“ a „British friends - stay with us in EU“).

Od vstupu nařízení v platnost v roce 2012 podalo šest výborů občanů žalobu k Tribunálu proti rozhodnutí Komise o zamítnutí registrace jejich navrhované iniciativy⁸. Řízení před Tribunálem během sledovaného období pokračovalo a všechna se týkají rozhodnutí přijatých v období 2012–2014.

Ve čtyřech případech Tribunál zamítnutí potvrdil⁹. Proti dvěma z těchto čtyř rozsudků Tribunálu bylo podáno odvolání u Soudního dvora EU. Dne 12. září 2017 Soudní dvůr zamítl opravný prostředek v prvním z těchto případů a potvrdil rozsudek Tribunálu a rozhodnutí Komise o zamítnutí registrace navrhované iniciativy¹⁰.

Ve dvou dalších případech Komise na základě rozsudků, které Tribunál EU v roce 2017 vynesl, iniciativy zaregistrovala¹¹ („Stop TTIP“; „Minority SafePack“). Následně byla podána žaloba na neplatnost proti rozhodnutí Komise z března 2017 o registraci navrhované iniciativy „Minority SafePack“¹².

⁸ Věci T-754/14, T-361/14, T-44/14, T-529/13, T-450/12, T-646/13.

⁹ Věci T-450/12, T 44/14, T 529/13, T 361/14.

¹⁰ Věci C-589/15, C-420/16.

¹¹ Věci T-646/13, T-754/14.

¹² Věc T-391/17.

Cílem Komise je zdokonalit návrhem nového nařízení postup registrace, včetně možnosti poskytovat organizátorům (předběžné) informace v případech, kdy iniciativa nespadá do pravomocí Komise. Návrh rovněž vyjasňuje podmínky pro částečnou registraci iniciativy – tj. případy, kdy pouze část iniciativy zjevně nespadá mimo rámec pravomocí Komise, které ji opravňují předložit návrh právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.

Sběr prohlášení o podpoře

Nařízení o občanské iniciativě stanoví, že podpořit občanskou iniciativu smí pouze občané Evropské unie, kteří dosáhli věku, jenž je opravňuje účastnit se voleb do Evropského parlamentu, což je 18 let ve všech členských zemích s výjimkou Rakouska, kde je tato hranice stanovena na 16 let.

Organizátoři mají na sběr prohlášení o podpoře maximálně 12 měsíců. Prohlášení mohou shromažďovat v papírové podobě nebo online pomocí formulářů, jež musí odpovídat vzorům uvedeným v příloze III nařízení.

Například při sběru prohlášení o podpoře u poslední iniciativy, které se podařilo dosáhnout předepsané hodnoty jeden milion podpisů, „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“, bylo zhruba 21 % prohlášení o podpoře shromážděno na papíře a přibližně 79 % online¹³.

Požadavky na poskytované údaje

Jedním z požadavků je, že signatáři musejí mít na daný členský stát vazbu v podobě státní příslušnosti nebo bydliště a dále musejí poskytnout určité osobní údaje, aby mohla být provedena kontrola ze strany příslušných orgánů daného členského státu. Tyto požadavky se v jednotlivých členských státech liší.

Na žádost členských států může Komise požadavky na údaje poskytované signatáři stanovené v příloze III upravit aktem v přenesené pravomoci. Po první úpravě v roce 2013, která se týkala 6 členských států, proběhla v roce 2015 druhá úprava, která zjednodušila požadavky u dalších 3 států.

Tyto rozdíly v požadavcích na údaje poskytované signatáři mají negativní dopad na účinnost a účelnost občanské iniciativy: například někteří občané EU tak nemohou vyjádřit podporu; některé země vyžadují, aby signatáři poskytovali velké množství osobních údajů, nebo lze požadované typy údajů považovat za citlivé, což může občany od vyjádření podpory odradit; v tuto chvíli se používá 13 různých formulářů, přičemž každý požaduje jiný soubor osobních údajů, což sběr prohlášení o podpoře znesnadňuje, zejména sběr prohlášení v papírové podobě, atd.

¹³ Údaje o shromažďování prohlášení o podpoře jsou k dispozici pouze u předložených iniciativ, neboť pouze tyto oficiální číselné údaje mají Komise a členské státy k dispozici.

Tyto nevyřešené otázky jsou jako prioritní uvedeny v návrhu, který byl přijat v září 2017, a jsou také podrobně popsány v pracovním dokumentu útvarů Komise, který je k návrhu připojen.

Online sběr prohlášení o podpoře

Možnost shromažďovat prohlášení o podpoře online je jednou ze silných stránek evropské občanské iniciativy jakožto nástroje a často nepostradatelnou součástí souboru nástrojů organizátorů iniciativ. Přesto může pro organizátory představovat výzvu.

Chtějí-li prohlášení o podpoře shromažďovat přes internet, musejí si k tomu v současnosti vytvořit vlastní elektronický systém (včetně softwaru a hostitelského serveru) a musejí si ho nechat certifikovat příslušným orgánem členského státu, ve kterém budou shromažďované údaje uloženy. Technické specifikace pro online systémy sběru stanoví prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1179/2011 ze dne 17. listopadu 2011, kterým se provádí požadavky stanovené v nařízení o občanské iniciativě (článek 6).

Systémy pro sběr prohlášení o podpoře musejí mít rovněž náležité technické a bezpečnostní prvky k ochraně osobních údajů signatářů.

Za účelem usnadnění sběru prohlášení online pro potřeby evropských občanských iniciativ poskytla Komise nemalou pomoc. V souladu s nařízením dala Komise v prosinci 2011 zdarma k dispozici open source software, který mohou organizátoři používat buď v poskytované podobě, nebo s vlastními úpravami. Kromě toho si mohou zvolit jakýkoli jiný software.

Jako problém se pro organizátory opakovaně ukázalo hledání hostitelského serveru, na který by mohli instalovat svůj software, a to jednak kvůli nákladům s tím spojeným, ale především z organizačního hlediska, což způsobovalo zpoždění při zahájení online sběru prohlášení o podpoře. V roce 2012 se Komise rozhodla – bezplatně a nad rámec svých povinností vyplývajících z nařízení – nabídnout organizátorům pro hosting jejich online systémů sběru své servery.

Software vytvořený Komisí disponuje souborem funkcí sloužících ke shromažďování prohlášení o podpoře online, k bezpečnému uchovávání osobních údajů signatářů a exportování údajů pro jejich následné předání příslušným vnitrostátním orgánům v členských státech.

Software se pravidelně aktualizuje, aby odpovídal aktuálním požadavkům a poskytoval dostatečný uživatelský komfort. To zahrnuje například i možnost využívat při sběru prohlášení o podpoře mobilní zařízení, jako jsou chytré telefony a tablety, nebo odkazovat

při vedení kampaně na sociální média a webové stránky. Další zlepšení byla zavedena pro osoby se zdravotním postižením¹⁴.

Od dubna 2015 využilo software Komise dvanáct iniciativ a deset z nich i hostingové služby Komise.

Zatím nebylo nahlášeno žádné využití zaručeného elektronického podpisu podle čl. 5 odst. 2.

Harmonogram sběru prohlášení

Ode dne, kdy Komise iniciativu zaregistruje, mají organizátoři na shromáždění potřebného počtu prohlášení o podpoře jeden rok. V praxi však mají organizátoři často na shromažďování podpisů méně než rok kvůli logistickým požadavkům, které je nutné před zahájením sběru prohlášení o podpoře splnit. Mnoho organizátorů například nechává přípravy na sběr prohlášení až do chvíle, kdy obdrží potvrzení o tom, že jejich iniciativa bude zaregistrována, ačkoli nařízení jim umožňuje, aby požádali příslušný členský stát a ten provedl certifikaci jejich online systému ještě před registrací iniciativy. Zkušenosti ukazují, že výsledek shromažďování prohlášení o podpoře je do značné míry ovlivněn také úrovní a kvalitou organizace kampaně¹⁵.

Organizátoři iniciativy „Máma, táta a děti“ podali ve věci právního výkladu Komise týkajícího se 12měsíční lhůty pro sběr prohlášení o podpoře stížnost veřejnému ochránci práv. Veřejný ochránce práv shledal, že za současného stavu právních předpisů je Komise oprávněna se domnívat, že sběr prohlášení o podpoře začíná dnem registrace navrhované iniciativy¹⁶.

Návrh revidovaného nařízení o občanské iniciativě se pokouší výše uvedené problémy řešit a přináší řadu zdokonalení: mj. pružnější harmonogram, zejména možnost, aby si organizátoři zvolili datum zahájení sběru prohlášení o podpoře až do tří měsíců po datu registrace, a dále zavedení centrálního online systému pro sběr prohlášení o podpoře, který Komise zřídí a bude bezplatně spravovat a poskytovat jako alternativu individuálních systémů.

Ověřování prohlášení o podpoře a předložení iniciativy Komisi

Jakmile organizátoři shromáždí potřebný počet prohlášení o podpoře (celkem jeden milion a zároveň musí být dosaženy minimální prahové hodnoty alespoň v 7 zemích), předkládají

¹⁴ V roce 2013 byla provedena studie k odhalení prvků, které nejsou v souladu s osvědčenými postupy pro snadnou přístupnost. Při implementaci nového uspořádání a vzhledu uživatelského rozhraní v roce 2017 byly osvědčené postupy pro dobrou přístupnost zohledněny a práce na zlepšování přístupnosti dále pokračuje.

¹⁵ Například iniciativě „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“ se podařilo shromáždit požadovaný počet prohlášení o podpoře pouze za přibližně 5 měsíců.

¹⁶ Rozhodnutí ve věci 1086/2017/PMC.

je příslušným vnitrostátním orgánům, které mají 3 měsíce na ověření a potvrzení počtu platných prohlášení o podpoře.

Jestliže se potvrdí, že byl shromážděn minimální počet podpisů, organizátoři svou iniciativu předkládají Komisi. Jak je popsáno v předchozí zprávě, do března 2015 byly Komisi úspěšně předloženy tři iniciativy. Další, „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“, byla úspěšně předložena 6. října 2017.

U iniciativy „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“ byly o ověření prohlášení o podpoře požádány orgány všech členských států. Příslušné orgány zjistily, že více než 87 % prohlášení shromážděných na podporu této iniciativy bylo platných. Pouze dva orgány uvedly výsledek nižší než 75 %.

Ve 12 členských státech se ověření provedlo na náhodně vybraném vzorku (z toho ve dvou případech pouze u prohlášení na papíře a v jednom případě pouze u prohlášení shromážděných online). Nebyly zjištěny žádné významné rozdíly ve výsledcích, pokud jde o platnost prohlášení o podpoře, mezi státy používajícími verifikaci na náhodně vybraném vzorku a státy, které ověřují všechna prohlášení.

Čtvrté úspěšné iniciativě „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“ se podařilo získat podporu 1 070 865 signatářů¹⁷.

Všem čtyřem úspěšným evropským občanským iniciativám se podařilo dosáhnout předepsanou minimální hranici v Německu, Španělsku a Itálii.

Celkový (kumulativní) počet signatářů v jednotlivých zemích u všech čtyř úspěšných iniciativ:

AT	BE	BG	HR	CY	CZ	DK	EE	FI	FR
132 923	102 095	15 462	14 273	10 147	33 019*	29 610*	6 023*	32 100	220 463*
DE	EL	HU	IE	IT	LV	LT	LU	MT	NL
2 202 500	89 243	97 026	23 822	1 450 862	13 889	30 286	18 034	26 899	98 403
PL	PT	RO	SK	SI	ES	SE	UK		
285 857	98 823*	116 907*	67 211*	43 272	322 429	33 831	147 376*		

* Celkový počet prohlášení o podpoře, včetně osvědčení obdržенých po dni předložení iniciativy Komisi

Ustanovení o ověřování prohlášení o podpoře byla formulována tak, aby ponechávala členským státům určitou míru flexibility, aby mohly využít své stávající postupy na vnitrostátní úrovni používané pro podobné nástroje, čímž se snižuje administrativní zátěž. To způsobilo situaci, že množství údajů požadovaných od signatářů a kontrolovaných během procesu ověřování se v jednotlivých státech liší. Nedávná studie týkající se požadovaných údajů však dospěla k závěru, že stávající způsob ověřování, jak

¹⁷ Přehled počtu signatářů z jednotlivých zemí je k dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful/details/2017/000002>.

je stanoven v nařízení, ve srovnání s podobnými nástroji na regionální či celostátní úrovni vyhovuje. Doposud také nebyl nahlášen žádný závažný případ podvodu.

Dále je třeba uvést, že chybějící lhůta pro předložení úspěšné iniciativy Komisi může vést k nejasnostem a nejistotě jednak u občanů, kteří iniciativu podpořili, ale i u orgánů EU, které odpovídají za následná opatření. Návrh Komise tento problém řeší stanovením lhůty pro předložení iniciativy.

Posouzení a následná opatření ze strany Komise

V této fázi obdrží organizátoři výzvu, aby se zúčastnili jednání se zástupci Komise a veřejného slyšení v Evropském parlamentu. Výsledkem této tříměsíční fáze posouzení je sdělení, ve kterém Komise vysvětluje, zda a jaká opatření hodlá přijmout, včetně jejich odůvodnění (článek 10).

Iniciativa „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“ vyzývala Evropskou komisi, „aby členským státům navrhla zakázat glyfosát, změnila postup schvalování pesticidů a stanovila povinné cíle pro snižování využívání pesticidů platné v celé EU“. Setkání s organizátory proběhlo 23. října 2017. Komisi zastupovali první místopředseda Frans Timmermans a komisař pro zdraví a bezpečnost potravin Vytenis Andriukaitis. Veřejné slyšení se v Evropském parlamentu konalo 20. listopadu 2017 za účasti komisaře Andriukaitise.

Dne 12. prosince 2017 Komise přijala sdělení, ve kterém uvádí, jaká opatření hodlá přijmout. Komise sice nepřijme návrh zákazu herbicidů na bázi glyfosátu, neboť rozhodnutí o obnoveném schválení glyfosátu na dalších 5 let je plně vědecky i právně odůvodněné. Do května 2018 však předloží legislativní návrh, zejména s cílem zvýšit transparentnost vědeckých hodnocení a souvisejících rozhodnutí. Komise také navýší úsilí o trvalé a měřitelné snížení rizika, které používání pesticidů představuje.

Následují aktualizované informace o iniciativách předložených Komisi před přijetím předchozí zprávy o evropské občanské iniciativě dne 31. března 2015.

Iniciativa „Stop vivisekci“ (která byla Komisi předložena 3. března 2015) vyzývala Komisi, aby „zrušila směrnici 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely a aby předložila nový návrh, který odstraňuje pokusy na zvířatech, a aby místo toho zavedla pro výzkum v oblasti biomedicíny a toxikologie povinnost používat údaje, které jsou bezprostředně relevantní pro lidský druh“. Jednání se zástupci Komise se uskutečnilo 11. května 2015. Komisi zastupoval její místopředseda Jyrki Katainen a vyšší úředníci z příslušných útvarů. Veřejné slyšení proběhlo v Evropském parlamentu ve stejný den. Poprvé také v rozpravě vystoupili externí odborníci. Komisi při veřejném slyšení zastupoval její místopředseda Jyrki Katainen.

Dne 3. června 2015 Komise přijala sdělení, ve kterém oznámila záměr přijmout opatření ve čtyřech oblastech: urychlit pokrok s cílem nahradit, zredukovat a zkultivovat (angl. zásada tří R: *replace, reduce and refine*) testování na zvířatech, a to prostřednictvím sdílení poznatků; vytvořit, ověřit a zavést nové alternativní metody místo pokusů

na zvířatech; vymáhat dodržování zásady tří R a přizpůsobit právní předpisy v příslušných odvětvích; zapojit se do dialogu s vědeckou obcí.

Ve dnech 6.–7. prosince 2016 uspořádala Komise v Bruselu vědeckou konferenci s cílem zhodnotit pokrok v opatřeních přijímaných v návaznosti na iniciativu a diskutovat o tom, jak využít nejmodernější poznatky z biomedicíny a dalších oborů k rozvoji vědeckých metod, jimiž lze testování na zvířatech nahradit¹⁸.

Je třeba dále uvést, že na základě stížnosti ze strany organizátorů iniciativy „Stop vivisekci“ dospěl veřejný ochránce práv k závěru, že při projednávání této iniciativy nedošlo ze strany Komise k nesprávnému úřednímu postupu (duben 2017)¹⁹.

Pokud jde o iniciativu „Jeden z nás“, Komise odpověděla, že má za to, že stávající právní rámec je dostačující. Organizátoři iniciativy podali žalobu k Tribunálu Evropské unie na neplatnost sdělení, které Komise v reakci na tuto iniciativu přijala. Řízení před Tribunálem v současné době probíhá²⁰.

Pokud jde o iniciativu „Voda a hygiena jsou lidská práva! Voda je veřejné dobro, ne komodita!“, od přijetí sdělení Komise v březnu 2014 bylo přijato několik návazných opatření²¹. Zvláštní pozornost je věnována příspěvku iniciativy k zachování bodu „voda a hygiena“ jako klíčové prioritní oblasti v rozvojovém rámci EU po roce 2015²² a následně na seznamu cílů udržitelného rozvoje v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030²³. Kromě toho Komise přijala dne 1. února 2018 návrh revidované směrnice o pitné vodě²⁴, který v reakci na iniciativu předpokládá mimo jiné povinnost členských států zajistit přístup k vodě zranitelným a marginalizovaným skupinám. Evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017²⁵ také obsahuje zásadu, že každý má právo na přístup ke kvalitním základním službám, včetně vody a hygienických zařízení (zásada 20 – Přístup k základním službám).

Do návrhu revidovaného nařízení o občanské iniciativě Komise zařadila řadu zdokonalení. Jde zejména o to, že Komise iniciativu po jejím doručení předá Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, posílí se

¹⁸ Další podrobnosti jsou k dispozici v oficiálním registru iniciativ, [části věnované následným krokům Komise](#).

¹⁹ Věc 1609/2016/JAS.

²⁰ Věc T-561/14.

²¹ Viz [stránka věnovaná návazným opatřením Komise](#) v oficiálním registru iniciativ.

²² Sdělení „Důstojný život pro všechny: od vize ke společným opatřením“ ze dne 2. června 2014, COM(2014) 335.

²³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

²⁴ COM(2017) 753 – 1.2.2018.

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf

otevřenost veřejných slyšení v Evropském parlamentu, aby se zajistilo vyvážené zastoupení všech zúčastněných stran, kterých se iniciativa týká, a prodlouží se fáze posouzení ze tří měsíců na pět, aby bylo více času na diskusi a bylo ji možné zohlednit v reakci Komise.

Transparentnost – financování

V souladu s článkem 9 musejí organizátoři poskytovat informace o zdrojích finančních prostředků přesahujících 500 EUR na rok a jednoho sponzora. Tyto informace se zveřejňují v oficiálním registru iniciativ.

Přehled údajů o sponzorství u iniciativ zaregistrovaných od dubna 2015:

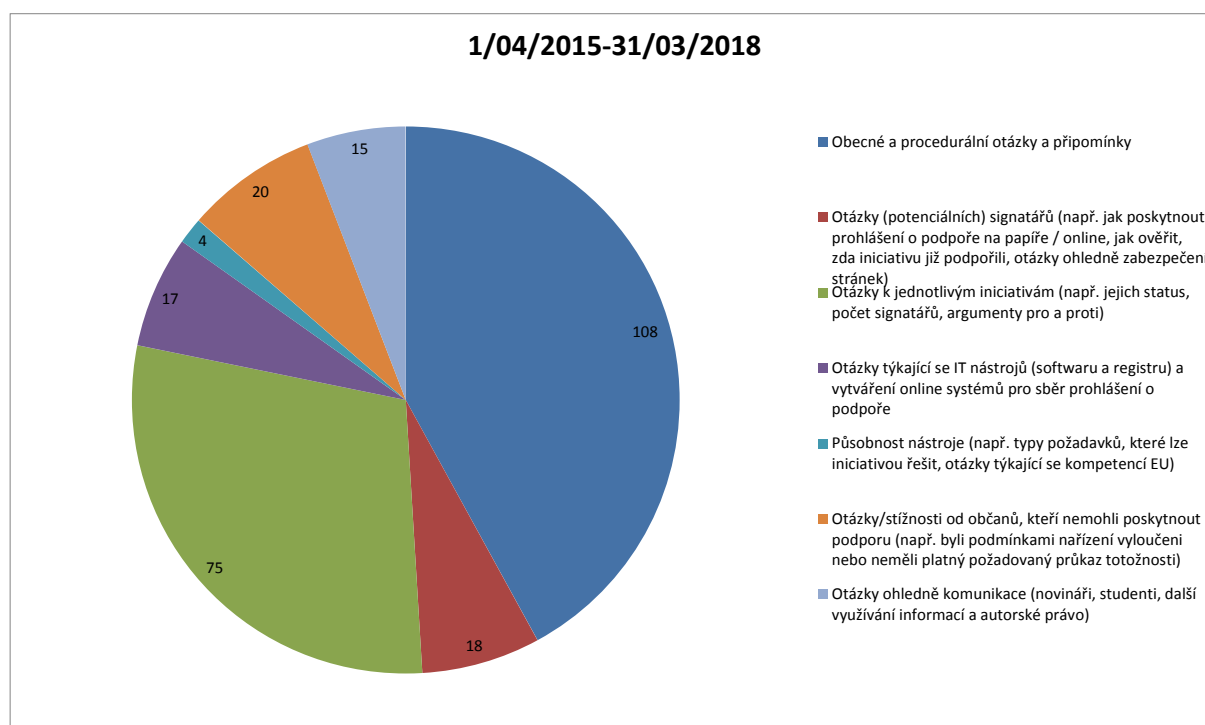
	ŽÁDNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ	CELKOVÁ FINANČNÍ PODPORA POD 10 000 EUR	CELKOVÁ FINANČNÍ PODPORA PŘES 10 000 EUR
Počet iniciativ	8	2	7

Organizátorům iniciativy „Zakažte glyfosát a chraňte lidi a životní prostředí před toxickými pesticidy“ se podařilo získat podporu a financování ve výši 328 399 EUR, což je dosud nejvyšší částka, pokud jde o úspěšné občanské iniciativy.

Podpora a propagace

Kontaktní místo:

V souladu s čl. 4 odst. 1 je k dispozici kontaktní místo, které zajišťuje kontaktní centrum Europe Direct. Od dubna 2015 kontaktní místo zpracovalo 257 žádostí o informace od občanů.

Pokud pracovníci kontaktního centra Europe Direct nemohou odpovědět přímo, otázky jsou přesměrovány na Komisi. Například v případech, kdy se otázka týká toho, zda případná iniciativa splňuje kritéria registrace. Odpověď je pak nezávazná, aniž je dotčena formální odpověď, kterou Komise vydá na základě žádosti o registraci. Od dubna 2015 bylo přesměrováno na Komisi 66 otázek.

Organizátorský účet:

Jakmile je iniciativa formálně zaregistrována, Komise zodpovídá dotazy organizátorů přímo prostřednictvím jejich speciálního účtu na oficiálních internetových stránkách evropské občanské iniciativy. Odpovědi průběžně poskytuje také e-mailem a telefonicky.

IT podpora:

Komise nabízí podporu, i pokud jde o využívání softwaru pro shromažďování podpisů online a hosting online systémů sběru na serverech Komise. Za poslední tři roky bylo zpracováno téměř 300 takových žádostí. Pomoc se poskytuje také prostřednictvím platformy Joinup, která zúčastněným stranám umožňuje přístup k informacím o nejnovějším dění.

Jazyková podpora (překlad):

Za překlad textu iniciativy nesou odpovědnost organizátoři a tato povinnost jim od samého počátku postup komplikovala. Překladatelská podpora, kterou od roku 2015 organizátorům zajišťuje Evropský hospodářský a sociální výbor, byla přivítána a významně přispěla ke zlepšení situace. Jak je upřesněno v návrhu nového nařízení, Komise hodlá zajišťovat překlad obsahu iniciativ sama a od roku 2018 již překlady organizátorům poskytuje.

Další aspekty:

Dalším novým významným prvkem návrhu je vytvoření online platformy pro spolupráci, která podpoří výměnu osvědčených postupů mezi osobami zapojenými do evropských občanských iniciativ, zejména prostřednictvím diskusního fóra a dalších funkcí, vzdělávacích nástrojů a mechanismů. V rámci pilotního projektu Evropského parlamentu již Komise dala podnět k vytvoření takové platformy. Ta bude otestována a dále rozšiřována, dokud nebude veřejnosti k dispozici plně funkční verze v souladu s novým nařízením. Spuštění první verze platformy se plánuje na duben 2018.

Spuštění platformy pro spolupráci proběhne zároveň se zahájením komunikační kampaně zaměřené na občanskou iniciativu obecně. Budou při ní využity cílené nástroje a produkty ke zviditelnění občanské iniciativy, propagace v sociálních médiích zaměřená na širokou veřejnost a akce organizované v členských státech se zaměřením na osoby významné pro utváření veřejného mínění.

ZÁVĚR

Na základě informací získaných od evropských orgánů, subjektů a zúčastněných stran Komise důkladně vyhodnotila zbývající překážky a řešení zapracovala do svého návrhu nařízení ze dne 13. září 2017. Tato revize přinese rozsáhlé zjednodušení a usnadnění pro občany i organizátory ve všech fázích životního cyklu evropských občanských iniciativ. Pomůže optimálně využít potenciál iniciativy coby nástroje na podporu diskuse a účasti občanů na evropské úrovni a přiblíží EU jejím občanům v souladu s prioritou Komise č. 10 (Unie demokratické změny).

Evropský parlament a Rada v současné době o návrhu diskutují a s Komisí se ve společném prohlášení zavázaly, že návrhu v legislativním procesu zajistí prioritu, aby ve věci dosáhly zásadního pokroku, a pokud to bude možné, proces dokončily před evropskými volbami v roce 2019. Komise vyzývá k přijetí návrhu do konce roku 2018, aby mohl vstoupit v platnost v lednu 2020 a mohly z něj co nejdříve plynout významné výhody pro demokracii a občanskou účast v EU.

Komise mezitím pokračuje v práci na zlepšení fungování evropské občanské iniciativy jako nástroje v rámci stávajícího právního rámce. První verze online platformy pro spolupráci bude spuštěna v dubnu 2018. Komise dále zintenzivní své komunikační aktivity a činnost zaměřenou na propagaci evropské občanské iniciativy jako nástroje prostřednictvím komunikační kampaně, která začne v roce 2018.

Komise bude i nadále ve vhodných případech přijímat následná opatření k úspěšným iniciativám a otevřeně bude sdílet svá podrobná odůvodnění v případech, kdy iniciativa neuspěje, a to v souladu se svými 10 politickými prioritami. Komise se zavázala k následným opatřením u třech ze čtyř úspěšných iniciativ a oznámila nebo přijala legislativní návrhy u dvou z nich.

Jak dokládá 9 milionů prohlášení o podpoře dosud shromážděných prostřednictvím různých iniciativ, nástroj evropské občanské iniciativy podporuje účast občanů na celém kontinentu a přispívá k vytvoření celoevropské debaty a k účasti na demokratickém životě EU. Přímým zapojením občanů a tím, že jim umožňuje, aby sdíleli svá stanoviska k problémům, které se jich dotýkají, přináší evropská občanská iniciativa přidanou hodnotu legislativnímu procesu EU a přispívá k přiblížení občanů k Unii.